Educația ecologică fără discriminare - incluziunea elevilor cu cerințe educative speciale și a elevilor cu naționalitatea romă

Botos Gyöngyvér, Liceul de Arte „ Plugor Sándor”, Sf. Gheorghe

„Tot ceea ce este pe suprafață și sub suprafața pământului, se transformă în mod continuu, pentru că Pământul este viu și are suflet.“(Paulo Coelho).

Pornind de la acest citat, este deosebit de importantă să păstrăm Pământul ca **o planetă vie**, să reducem poluarea, să producem energie cu resurse regenerabile, să păstrăm resursele naturale pentru că ele reprezintă sursa vieţii, să realizăm colectarea selectivă a deşeurilor împruenă cu elevii. Se ştie că în fiecare zi este prezentă deșeurile menajere atât în școală, cât şi în afara şcolii, majoritatea elevilor nu știe procesul de separare a deșeurilor, le cumpără des alimente și obiecte împachetate. Aceste fapte concrete, din păcate, mai târziu duc la poluarea mediului înconjurător.

Prin urmare, de ce am ales acest tiltlu? Răspunsul este clar, pentru că lucrez la o școală în care majoritate elevilor au dificultăți de învățare, au *Cerințe/nevoi educative speciale – CES-* , vin din medii dezavantajate, unii au naționalitatea romă. Din acest punct de vedere am început să caut diferite metode, și atunci când am primit și un feedback pozitiv din partea studenților, am ales metode cooperative, cum ar fi *”Proiectul”*.

În lucrarea mea am dorit să apelez la colegii mei, de a se preocupa, a se interesa prin metodă-proiect, pentru a da o posibilitate în cadrul şcolii, la orice specialitate, însuşirii de cunoştinţe, să le selecteze, apoi să cerceteze şi să le prelucreze.

Astfel elevii îşi dau seama de faptul că nu trebuie să privească lumea şi însuşi pe ei numai în cadrul unor obiecte separate. Ei nu trebuie să concentreze numai asupra unor grupuri de cunoştinţe separate, ci au posibilitatea să stabilească legături între ele.

Sub egida proiectului ***„Un Pământ curat – o viaţă sănătoasă!”*** am încercat să arăt posibilitatea colaborării elevilor cu pedagogii lor, pentru a forma în rândul copiilor o pretenţie faţă de ei însuşi şi de a stabili o corectă atitudine față de natură, în care va avea loc îngrijirea parcului școlii, curățirea sălilor de clasă în fiecare zi și a terenurilor poluate în afara școlii, alimentaţia sănătoasă, recreaţia în natură etc. Aceste deprinderi, obiceiuri vor face parte şi mai departe în viaţa lor, după terminarea şcolii, şi vor activa în acest spirit, fără să fie „o lecţie de învăţat”.

Educația ecologică personală va fi deplină numai atunci, când descoperim armonia între noi şi mediul natural şi social, care este o condiţie principală a împlinirii fericirii personale, totodată este necesară păstrarea sănătăţii mentale şi corporale, pentru că libertatea corporală şi spirituală, limpezimea sentimentelor şi a gândirii defineşte fiinţa noastră, şi asigură o viaţă de calitate.

Această metodă-proiect presupune o intensă activitate din partea elevilor, preschimbă cunoştinţele lor moarte în activitate vie, înconjurează dobândirea cunoştinţelor noi bazate pe impresii şi experienţe.

În scopul dezvoltării spiritului de responsabilitate, a independenţei, a încrederii în sine, la comunicare, la flexibilitate şi la celelalte competiţii cheie, nu ajung numai prelegeri frontale, comunicări „pasive”. Informaţiile de bază nu „se predau” numai, ci profesorul are sarcina de a le pune în practică, a le descoperi împreună cu elevii prin activităţi minigrupale. În această direcţie aduce un sprijin eficient proiectul prezentat. Cu ajutorul proiectului meu am pus la lumină unele posibilităţi prin care profesorii cu altă specialitate (ca chimia, limba şi literatura maghiară, psihologia, istoria, artele, lucru manual, educaţie fizică) pot fi contactaţi. Muncind astfel munca colectivului instructiv-educativ va fi unitară, iar procesul de învăţământ va atinge rezultatele dorite.

1. DIFICULTĂȚI DE ÎNVĂȚARE Relația învățare -dezvoltare la elevii cu CES

Relaţia învăţare-dezvoltare la elevii cu CES, în perspectiva recuperării se referă la faptul că diversele afecţiuni, care influenţează structura şi dinamica personalităţii lor,se plasează într-o ierarhie, unele dintre ele având un caracter: primar, ca rezultat nemijlocit al lezării organismului, iar altele un caracter-derivat(secundar sau terțiar), ce se adaugă ulterior, carezultat al interacţiunilor dintre organismul afectat primar şi mediul înconjurător(acestea reprezintă de fapt incapacităţile). Dereglările derivate reprezintă, de fapt, tulburări dobândite încondiţiile specifice ale dezvoltării, adică în prezenţa unor factori dereglatori ai acesteia.În literatura de specialitate mai întâlnim, referitor la fenomenul descris, următorii termeni: abateri în dezvoltare, disontogenii (dereglări ale procesului de structurare a personalităţii înontogeneză), întârzieri în dezvoltare.

Între tulburarea primară şi consecinţele sale secundare în planul dezvoltării, există o interacţiune complexă, rezultatele acestei interacţiuni depinzând, în mare măsură, de condiţiile de mediu încare se desfăşoară, precum şi de activismul sau, dimpotrivă, de pasivitatea cu care elevul deficient participă la procesul de educaţie compensatorie. Datorită caracterului lor, de regulă anatomofiziologic,afecţiunile primare sunt mai rezistente la intervenţia terapeutic-compensatorie şi se tratează mai ales pe cale medicală. În schimb,afecţiunile derivate (cu caracter secundar sau terţiar) sunt mai puţin 28stabile, putând fi corectate, compensate sau chiar prevenite prinmăsuri psihopedagogice adecvate, îndeosebi printr-un proces de învăţare compensatorie iniţiat la timpul oportun

Tulburările procesului dezvoltării sunt diferite de la o situaţie la alta datorită interacţiunilor factorilor biofuncţionali şi socioculturali.Când deficienţii nu sunt cuprinşi de timpuriu într-un proces organizat de modelare compensatorie, se vor afla sub influenţa negativă a unor fenomene comune la copii neglijaţi educativ în copilăria timpurie, are loc o limitare, mai mult sau mai puţin accentuată a accesului la informaţie, precum şi a capacităţii de prelucrare şi transmitere a acesteia; activism limitat, capacitate redusă de automobilizare înactivitate; limitarea, îngustarea relaţiilor interpersonale şi de grup, prinizolare şi autoizolare; inegalităţile (uneori accentuate) ale dezvoltării la unul şiacelaşi individ, sub diferite aspecte, cea ce conduce la conturare a unui profil psihologic heteroconic(dizarmonic); afectarea, mai mult sau mai puţin accentuată, a procesului socializării, un fenomen pozitiv, adesea, este tendinţa spontană dereechilibrare (a personalităţii) prin reacţii compensatorii.Organismul afectat

reacţionează spontan şi, de regulă, energic prin mecanisme compensatorii de substituire şi restructurare funcţională, menite să diminueze tulburările procesului dezvoltării; întârziere în procesul dezvoltării; scăderea şanselor de integrare, prin coborârea competenţelor (capacităţilor) sub nivelul cerinţelor minime ale adaptării sociale, ceea ce poate duce la instalarea stării de handicap.În concluzie, la toate categoriile de deficienţi se produce olimitare a accesului la informaţie, o diminuare şi îngustare a activismului operaţional şi o tendinţă de izolare, toate acestea având drept consecinţe întârzieri în dezvoltare,inegalităţi înstructurarea personalităţii şi dificultăţi în procesul de socializare. O consecinţă şi mai generală o reprezintă scăderea şanselor de integrare a tuturor deficienţilor, prin coborârea competenţelor acestora sub nivelul minim de adaptare socială.

Pe fondul tulburărilor procesului dezvoltării, prezente la toate categoriile de deficienţi, sub forma unor manifestări negative asemănătoare, se produce, de fapt instalarea stărilor de handicap, cu atât mai frecvent cu cât exigenţele sociale, concretizate în solicităride adaptare sunt mai ridicate.**(Verza, E.F.,Introducere în psihopedagogia specială şi în asistenţa socială", Ed.Fundaţiei Humanitas Bucureşti, 2002.)**

2. EDUCAȚIA ECOLOGICĂ

Noțiuni introdictive

Ecologia este o ştiinţă biologică care se ocupă cu studiul interacţiunilor ce se manifestă între organisme şi mediul lor de viaţă.

De ce se pune accent pe educaţie ecologică?

Pentru că, în prezent, oamenii folosesc resursele naturale ale pământului. În fiecare colţ al lumii, omenii taie păduri, extrag minerale şi surse de energie, erodând solul de la suprafaţă, poluând aerul şi apa, creând deşeuri primejdioase şi producând o ruptură a zonelor naturale într-un ritm fără precedent în istoria vieţii pe pământ. Deoarece cerinţele care decurg din suprapopulare şi dezvoltare cresc, devine tot mai greu pentru oameni să-şi satisfacă nevoile şi dorinţele. Şi devine de asemenea imposibil să scape de consecinţele degradării serioase a mediului: dispariţia speciilor, extinderea deşertului, contaminarea cu pesticide, creşterea problemelor de sănătate, foametea, sărăcia şi chiar pierderea de vieţi umane. Mulţi experţi sunt îngrijoraţi de faptul că, dacă acest ritm de distrugere continuă, vom fi martorii distrugerii treptate chiar a sistemelor care sprijină viaţa pe pământ.

3. METODA PROIECTULUI

Ce este proiectul?

De ce am ales această metodă? Pentru că în fiecare zi lucrez cu elevi cu dificultăți de învățare și am primit experiențe pozitive din partea elevilor.

Proiectul este o modalitate de învățare prin acțiune căruia se formează omul independent, practic și creativ. Este o lucrare cu caracter aplicativ, întocmită pa baza unei teme date, care cuprinde analiza unei probleme. Pe parcursul proiectului elevii se confruntă cu o problemă complexă pe care o analizează și pentru care caută soluții de rezolvare.

Profesorul încetează să mai fie un transmiţător de cunoştinţe, devenind un facilitator, un sfătuitor

(consilier) al învăţării. Profesorul provoacă, organizează şi stimulează situaţiile de învăţare. Elevii sunt conduşi către autoînvăţare şi sunt motivaţi să planifice independent şi colectiv, să implementeze şi să evalueze procesul de învăţare.

Proiectul poate fi individual sau de grup. Pe perioada de realizare a proiectului, elevul are consultări permanente cu profesorul. Proiectul se încheie în clasă, prin prezentarea în faţa colegilor a unui raport asupra rezultatelor obţinute şi a produsului realizat, dacă este cazul.

Învăţarea pe bază de proiect merge dincolo de trezirea inetresului elevilor. Proiectele bine concepute încurajează investigaţia activă şi dezvoltarea capacităţilor cognitive de nivel superior. **(Thomas, 1998)** Cercetările asupra creierului subliniază valoarea acestui tip de activităţi de învăţare. Abilităţile elevilor de a înţelege lucruri noi sunt mai mari atunci când sunt „legate de activităţi semnificative de rezolvare a problemelor, iar elevii sunt ajutaţi să înţeleagă de ce, când şi cum devin aceste fapte şi competenţe relevante" **(Bransford, Brown, & Conking, 2000, p. 23)**

Scopul activităților

a. Educaţie pentru ocrotirea mediului înconjurător

b.Cunoaşterea normelor de ocrotire a naturii

c.Dobândirea de noi cunoştinţe referitoare la protecţia mediului înconjurător

d.Stimularea sentimentelor de respect faţă de mediul înconjurător

e.Identificarea factorilor de risc asupra mediului înconjurător

f.Dezvoltarea capacităţii şi creativităţii elevilor

g.Conştientizarea existenţei APEI POTABILE PE PĂMÂNT

Competențe și obiective dobândite pe parcursul proiectului

Elevii să identifice căi prin care poate contribui la menţinerea unui mediu sănătos;să participe la acţiuni de îngrijire şi protejare a mediului înconjurător; să definească noţiunea de mediu înconjurător;să explice fenomenul de poluare şi tipurile de poluare;să identifice acţiuni ale copiilor care protejeaza mediul;să precizeze acţiuni ale copiilor care distrug mediul înconjurător;să definească noţiunea de mediu înconjurător;să explice fenomenul de poluare şi tipurile de poluare;să identifice acţiuni ale copiilor care protejeaza mediul;să precizeze acţiuni ale copiilor care distrug mediul înconjurător;să identifice surse de poluare a PĂMÂNTULUI;

Etapele proiectului

Informarea

Planificarea

Decizia

Implementare

Controlul

Evaluarea

Informarea eleviilor

Pe panoul școlii organizatorul ,B.Gy., profesor de biologie, a expus un anunț despre proiectul

interdisciplinar ***„Un Pământ curat – o viaţă sănătoasă!”***

Implementarea și desfășurarea proiectului

Profesorii împreună cu elevii au pregătit legitimaţiile “Patrula eco!” pentru elevilor implicaţi în proiect. Elevii şcolii noastre au vizitat obiective turistice specifice zonei. În timpul deplasării au analizat ecosisteme naturale terestre, au identificat specii de plante și animale care trăiesc în pădurea din zona Bodvai și Băile Tușnad. Elevii şcolii noastre au vizitat în timpul excursiei tematice Biblioteca Județeană Modernă din Miercurea-Ciuc, unde au avut posibilitate pentru a culege informaţii importante despre diferite vieţuitoare. Elevii clasei a VIII-a au ales un ecosistem acvatic Lacul Sfânta -Ana și rezervația Tinovul Mohos.

În timpul activităţii elevii au lucrat în echipă, au scris referate, au realizat planșe didactice despre specii de plante şi animale din aceste ecosisteme şi a dat seama despre activitâţi permise şi interzise pe teritoriul ariilor protejate.

Pentru însuşirea mai eficientă a cunoştiinţelor legate de temă, am avut un invitat, **dr.Cs.Z.** biolog la Administrația Națională ”Apele Române” Jud. Covasna și a susţinut elevilor o prezentare cu imagini despre efectele negative ale poluării asupra mediului nostru înconjurător.

În cursul întâlnirii, elevii au avut posibilitatea să se adreseze întrebări personale în legătură cu problematica apei potabile.

Evaluarea proiectului

Pe parcursul şi la sfârşitul proiectului am dezvoltat următoarele competenţe:competenţă de exprimare,competenţe ştiinţifice şi technologice,competenţa socială și spiritul competitiv.

Am ales clasele câştigătoare, adică cei care au colectat cât mai multe kilograme de deşeuri la nivelul ciclului primar şi gimnazial , au primit ca premiu câte o minge de baschet şi de fotbal.

Am concluzionat normele privind păstrarea şi apărarea mediului nostru înconjurător și am afişat panoul în cadrul şcolii pentru a fi vizitat de către toţi elevii şi părinţ.La concursul organizat de Tega S.A am câștigat un acvariu penrtu **î**mbogăţirea bazei materiale a cabinetului de biologie, folosind ca material didactic în instruirea elevilor.Am realizat de expoziţii de fotografie,desene, afişe și de modele preparate din materiale reciclabile.

BIBLIOGRAFIE

1.AURORA MIHAIL, GHEORGHE MOHAN (2005), Biologie-Manual pentru clasa a VIII, Editura All

2.GH.RADU, D.POPOVOCI (1998), Tulburările de dezvoltare la copii și problematica integrării lor școlare

3.VERZA.E.F (2002), Introducere în psihopedagogia specială şi în asistenţa socială”, Ed.Fundaţiei Humanitas Bucureşti